

SAMIEN *Bibian Mentel & moeder Maude* STERK

Zin Magazine viert 75 jaar vrijheid met 75 krachtige vrouwen die voor vrijheid streden en strijden. Oud-wereldkampioen snowboarden **Bibian Mentel (1972)** is door ruim 1400 Zin-lezers met stip uitgeroepen tot meest krachtige en positieve vrouw. Zin spreekt haar en haar moeder Maude (1943).

TEKST: KARIN KUIJPERS | BEELD: MARK UYL | VISAGIE: MINKE BOEIJEN

CV

1972 Geboren op 27 september in Utrecht
1993 Studeert rechten; begint carrière als snowboarder
1999 Botkanker ontdekt na enkelblessure die niet overging
2002 Amputatie rechteronderbeen
2003 Moeder geworden van zoon Julian
2014 Wint goud op de Paralympische Spelen in Sochi, Rusland; wordt Paralympisch Sporter van het Jaar
2017 Haar boek *Kut Kanker! Door jou laat ik mijn leven niet verpesten!* verschijnt
2018 Wint 2x goud tijdens de Paralympische Spelen in Pyeongchang, Zuid-Korea
2019 Haalt de finale van *Dancing with the Stars* met Joost Findhammer

Bibian en haar man Edwin hebben de Stichting Mentelity opgericht om mensen met een fysieke uitdaging te helpen kijken naar de mogelijkheden in plaats van naar de beperkingen.

Bibian en moeder Maude Meijlink zijn zichtbaar ontroerd als hoofdredacteur Alida Dijk hen de speciaal voor Bibian gemaakte cover laat zien met daarop de hartverwarmende reacties van lezers. Maude geeft haar dochter een dikke zoen. "O schatje, wat super." Bibian leest de reacties. Ze zegt: "Als ik dit lees is het net of het over iemand anders gaat." Alida: "Je bent voor zoveel mensen een voorbeeld." Bibian: "Ik voel dat helemaal niet zo. Het is nooit mijn bedoeling geweest om een voorbeeld te zijn. Ik ben gewoon zo." Alida vraagt: "Wie is jouw grote voorbeeld?" Bibian: "Mijn moeder. Ik heb haar vechtlust en optimistische levenshouding." Maude, haar moeder: "Ik ben geboren in een jappenkamp en heb er de eerste vijf jaar van mijn leven doorgebracht. Mijn moeder was heel sterk. Ze moest wel om te overleven: wie de moed opgaf, ging dood."

Moed & doorzettingsvermogen

De setting is bij Bibian thuis. Een huis met grote tuin in een bosrijke omgeving. Er wordt verbouwd. De boel moet anders sinds Bibian door een operatie vorig jaar verlamd raakte en niet meer naar boven kan. De eerste verdieping is nu het terrein van haar 17-jarige zoon Julian. Bibian: "Hij heeft er een mancave van gemaakt." Op het kookeiland in de keuken ligt een indrukwekkende rij medicijnen. Haar apotheek. "Acht paracetamols per dag om de spiegel op te bouwen, medicijnen om mijn broze botten te versterken, medicijnen om de groei van de tumoren te remmen en morfine tegen de pijn. Ik neem dat laatste al twee jaar elke dag en functioneer er prima op. Ik ben als voormalig topsporter niet van de medicijnen maar het maakt de pijn draaglijk." Bibian komt net terug van een vakantie met haar gezin in Marrakesh; haar moeder

Maude was met haar vriend op skivakantie. Heerlijk om even weg te zijn. Voor allebei. Even zonder zorgen, ook al is dat voor een deel uiterlijke schijn. Op de vraag of het voor de voormalig wereldkampioen snowboarden niet weerd is dat haar moeder, op 78-jarige leeftijd, nog altijd skiet terwijl zij verlamd in een rolstoel zit, zegt ze: "Nee, zij is degene geweest die me op mijn 3de leerde skiën. Ik vind het fantastisch voor haar dat ze het nog steeds kan doen. Mijn sportcarrière is voorbij. Punt. Ik ben nu vooral bezig met de uitdaging om meer beweging in mijn benen te krijgen. Mijn hoop is dat ik weer met een rollator of met krukken kan lopen." Bionische vrouw, *iron woman*, witte raaf der raven. Het zijn slechts een paar termen die haar worden toegedicht sinds de topsporter vanaf 1999 een wedloop met kanker moest aangaan. Haar cv leest als een nachtmerrie. Op haar 27ste krijgt ze een enkelblessure die niet overgaat. Het blijkt een zeldzame vorm van botkanker die vooral bij mannen op latere leeftijd voorkomt en met één operatie is verholpen. Niet bij Bibian. Eenentwintig jaar later heeft ze één beenamputatie, vijf longoperaties, vier rugoperaties en zo'n 75 bestralingen achter de rug. Maar ze behaalde ondanks dat in de zelfde jaren 128 gouden medailles. En ze leeft nog. Met haar moed en doorzettingsvermogen krijgt ze tijdens lezingen zalen aan het huilen.

Sijpelend cement

Elke keer dat ze kanker overleefde, voelde alsof ze een wedstrijd had gewonnen. Alleen vorig jaar mei volgde een dieptepunt toen na een eenvoudige operatie aan haar ruggengraat haar onderlijf verlamd bleek. Maude: "De arts zei dat de operatie prima was verlopen, ik ging blij naar huis." Bibian: "De arts kwam bij mij met dezelfde boodschap. Ik zei: 'Maar klopt het dat ik niets meer voel in mijn benen?' Toen gingen alle

alarmbellen bij hem af. Mijn wervels zijn opgevuld met botcement. Waarschijnlijk is er een beetje cement uit de wervel gelekt waardoor de zenuwen bekneld raakten en zo de boel is verlamd."

Maude: "Bieb heeft aan een vrij simpele operatie een incomplete dwarslaesie overgehouden. Dat heeft als voordeel dat ze heeft kunnen herstellen; nadeel is wel dat ze alles nog voelt en dus ook veel pijn heeft." Bibian: "Van mijn ooit zo stevige snowboard bilspieren is niet veel meer over en ik heb veel uitstralingspijn. Mijn billen waren kussentjes, nu voelt het alsof ik op mijn botten zit. Dus ik moet heel veel afwisselen van stoel naar stoel. Het goede nieuws is dat de zenuwen nog steeds herstellen en ik langzaam aan meer en meer gevoel krijg in mijn been. Mijn voet heeft nog weinig doorbloeding en voelt ijskoud." De ander, die van haar prothese, heeft mooi gelakte teennageltjes.

Bibian laat haar nek en rug zien. "Kijk, mijn sieraden," zegt ze wijzend op uitstulpende bouten die een groot deel van haar ruggengraat beslaan. "In december vorig jaar zijn twee nekervels nog verstevigd met metalen constructies. Fijn, maar daardoor kan ik mijn schouders niet goed meer bewegen en is rolstoelrijden ook weer lastiger. Het is nog steeds wennen aan mijn nieuwe lijf. Ik kan ook niet meer zomaar iets van de vloer pakken want de kans bestaat dat de schroeven dan uit mijn rug springen en ik letterlijk in elkaar stort."

Waren jullie niet boos op de arts?

Maude: "Hij was zelf enorm aangeslagen." Bibian: "Elke dag kwam hij aan mijn bed. Hij bleef maar op zoek naar een verklaring. Na tien dagen pakte ik zijn hand vast en vroeg hem: 'Slaap je wel?' Ik zag zijn ranen opkomen. Hij had er nachten niet van geslapen, vond het verschrikkelijk."

MAUDE: *Bieb is geboren met een stralende lach en die heeft ze nog steeds'*

Tiener en dol op dieren

Met zoon Julian op zijn allereerste verjaardag

Peuter Bibian geeft kusjes

Maude: "Tja, het blijft mensenwerk hè. Het is alleen zo sneu dat het mijn dochter overkomt."

Je zei ooit: "Als iemand mij 20 jaar geleden had voorspeld dat ik als snowboarder mijn rechteronderbeen zou moeten missen en ik door een dwarslaesie in een rolstoel zou spuitje." Je bent er nog steeds.

Bibian: "Er is altijd een keuze. Niet in wat je overkomt, wel hoe je ermee omgaat. Ik ben een tikkende tijdbom en natuurlijk maakt me dat ook wel eens verdrietig, maar het is zo zonde van de tijd. In 2016 werd ik opgegeven en vond Edwin een nieuwe manier van bestraling op internet: MRIdium. Er zitten uitzaaiingen van de botkanker in mijn longen en ruggengraat en na 75 bestralingen is mijn lichaam broos. Ik kan ook niet meer gereanimeerd worden mocht ik een hartaanval krijgen. Mijn neurochirurg zegt dat bij een reanimatie de kans groot is dat ik al mijn botten en ruggengraat breek. Dus ik denk niet meer in jaren maar per kwartaal ▶

Hoera, 2 jaar! Met mama Maude

BIBIAN:

*Er is altijd een keuze.
Niet om wat je overkomt,
wel hoe je ermee omgaat'*

en focus elke dag nog op verbetering. Ik kan nu alweer zelfstandig mijn bed uit. En verder zijn mijn bloedplaatjes goed en mag ik twee maanden wegblijven voor een volgende check.”

Maude: “Ze is een enorme vechter.”

Bibian: “Ik vind het leven letterlijk nog te leuk. Ik heb een heerlijke zoon, Julian van 17, mijn man Edwin die net als mijn moeder mijn grote steun en toeverlaat is en twee bonusdochters van 21. Ik ben nog helemaal niet klaar om te gaan. Maar eerlijk, ik heb nog nooit zoveel nagedacht over de dood als het afgelopen jaar. Dat was mentaal en fysiek zwaar.”

Maude geeft haar een kus: “Mijn schatje. Ze is het allergrootste cadeau in mijn leven.”

Onbeperkt eten

De band tussen Bibian en haar moeder gaat uitzonderlijk diep. Maude vertelt over haar eigen jeugd en ziet verbanden met de kracht van die van haar dochter. “Ik heb de eerste vijf jaar van mijn leven in een jappenkamp geleefd. Terug in Nederland ging het deksel op de beerput en heeft mijn moeder alleen nog maar grappen over die tijd gemaakt.”

Bibian: “Op je 50ste kreeg je problemen.”

Maude: “Ik werd depressief, zag zwarte vlekken en kreeg nachtmerries over kleine mannetjes, Japanners dus, die vrouwen afranselden. Als kind zag ik dat met mijn moeder in het jappenkamp gebeuren. Die angst neem je als kind voor altijd mee. Nog kan ik Japans herkennen van Chinees, ook al begrijp ik er geen woord van. Net als mijn moeder ben ik als baby en peuter in de overlevingsmodus gegaan.”

Bibian: “Je kon ook onbeperkt eten, zat nooit vol.”

Maude: “Dat komt door de honger die ik als kind heb geleden. Je ontwikkelt niet het gen dat grenzen aangeeft. Heel gek.”

Bibian: “Mijn moeder heeft ook het idee dat ze altijd sterk moet zijn terwijl dat helemaal niet hoeft. Dat geeft mij wel eens een machteloos gevoel.”

Maude: “Ik ben twee keer naar een trauma-specialist geweest.”

Bibian: “Te weinig mama, maar het is goed zo. Nu verander je jezelf niet meer.”

Maude: “Schatje, je bent mijn achilleshiel. Al het andere wat ik heb meegemaakt kan ik aan, behalve wat jou overkomt.”

Hoe verklaren jullie die symbiotische band die jullie met elkaar hebben?

Maude aarzelt geen seconde: “Het lukte mij niet om een kind te krijgen. Keer op keer kreeg ik een miskraam. Ze wisten niet wat het was. Tot ik bij een dokter kwam die vroeg of ik in het jappenkamp had gezeten. Toen viel alles op zijn plek. Doordat ik als kind vijf jaar honger had geleden, was mijn lijf aan het overleven geweest. Voedsel ging naar vitale organen als het hart en de longen maar mijn baarmoeder was niet volgroeid en bestond uit twee stukken. Met een operatie zijn ze aan elkaar gezet en toen raakte ik zwanger van Bieb. Het is eigenlijk zo zeldzaam dat het is gelukt, dat ik het risico niet meer wilde nemen om nog een keer zwanger te worden. Ik had al de mooiste. Tot haar 27ste had ze nooit wat, ze was zo gezond als een vis. Bieb is geboren met een stralende lach en die heeft ze nog steeds.”

Bibian: “Wat mama voor mij over heeft, is ongelofelijk.”

Maude: “Mijn dochter komt op nummer 1, heel simpel. Mijn vorige vriend vond dat maar overdreven en wilde dat ik koos tussen hem of Bieb. Nou, *goodbye* dus.”

Bibian: “De manier waarop ik met tegenslagen omga, is precies hetzelfde als mijn moeder. We zoeken altijd naar het positieve.”

Maude: “Want dat is er altijd. Er is nooit alleen maar zwart. Niets is perfect, niets is alleen maar slecht. Wij zoeken naar het lichtste gedeelte. En er zit in een mens meer kracht dan hij denkt.”

Kunnen jullie ook ruzie maken samen?

Bibian legt haar arm op die van haar ▶

ZIN-LEZERS OVER BIBIAN:

- Na vele tegenslagen blijft ze sterk en glimlachen
- Haar kracht geeft mij kracht!
- Zo positief en stoer
- Fantastische sportvrouw
- Bib is een powervrouw, een voorbeeld voor velen!
- Zóveel toewijding, karakter en doorzettingsvermogen
- Echt een kanjer
- De veerkracht en het optimisme dat Bibian laat zien, zijn van ongekende hoogte
- Ze is moedig, vrolijk en blijft strijden. Diep respect
- Haar positieve houding maken mij nederig en dankbaar voor mijn leven. Dank, Bibian
- Ik bewonder haar optimisme, levensvreugde en doorzettingsvermogen
- Enorm sterke vrouw, zowel mentaal als lichamelijk
- Sterker heb ik ze niet mee-gemaakt. Met stip op één
- Meest inspirerende vrouw van de eeuw!
- Supersterke vrouw die een alleskunner is
- Ongelooflijke optimist met een geweldig doorzettingsvermogen
- Moordwif, weet niet van opgeven!
- Een groots mens
- Prachtvrouw, vol hoop en moed!
- Door haar zie je wat echt belangrijk is in 't leven
- Een geweldige sportvrouw en een heel dappere vrouw
- Heldinnen zijn overal. Ik kies er één: Bibian Mentel. Zij laat zien hoe veerkracht werkt: het leven oppakken zodra het kan. Sterk!
- 200% lief, sterk en positief. Oog voor iedereen om haar heen. Topper!

moeder: "Jazeker, ik heb een superlieve moeder maar ze staat altijd áán."

Maude lacht: "Ik krijg op mijn kop van haar als ik te veel praat."

Bibian: "Vroeger was ik daardoor heel verlegen, ik kreeg geen ruimte."

Maude: "Toen ze 3 was, zei ze op een dag: 'Mama, Bibian is ook een mens.' Moest ik vreselijk om lachen. Vanaf die tijd zijn we in onze gesprekken alles gaan beargumenteren. We moesten elkaar met woorden overtuigen. Degene met het beste argument was de winnaar."

Bibian: "Mama wil nog wel eens met alternatieve behandelingen aankomen. Dat wekt irritatie op bij mij."

Maude, fel: "Ik lees al twintig jaar publicaties van het Health Science Institute waarin over de hele wereld artikelen van alternatieve dokters worden gepubliceerd."

Bibian: "Ze kon op zeker moment over niets anders praten dan dit soort dingen."

Maude: "Kon ik wel."

Bibian: "Nee, kon je niet. Ik heb je gezegd dat ik een volwassen vrouw van 47 ben die mijn eigen keuzes maakt. Ik luister naar je maar ik doe wat ik wil. Ik heb een unieke tumor van de weke delen. Daar weten ze gewoon weinig van."

Maude: "Ik zie het anders maar ik heb geen zin in ruzie. Ik kan niet de lengte van haar leven bepalen, wel proberen bij te dragen aan haar geluk."

Waaruit putten jullie steun?

"In elk geval niet uit God," zeggen ze allebei tegelijk.

Bibian: "Als God zou bestaan, zou het een cru mens zijn en ik zeg dat niet alleen voor mezelf."

Maude: "En waarom zou hij Bieb dan kanker hebben gegeven en niet mij? Zo vaak heb ik gezegd: 'Geef die kanker aan mij.' In het jappenkamp stolen de mensen die het hardst geloofden de kinderen het eten uit hun mond. Mijn moeder had een spuughekel aan alles met kerken."

Bibian: "Jij bent daar ook niet heel subtiel in."

Maude: "Ik geloof niet in religies die een God hebben om mensen onder controle te houden. Het boeddhisme vind ik wel heel mooi. Dat gaat uit van reïncarnatie. De gedachte dat je in elk leven wat te leren hebt om uiteindelijk verlicht te worden."

Bibian: "Steun krijg ik van mijn gezin, mijn moeder en vrienden en de herinneringen die we gezamenlijk hebben."

Praten jullie met elkaar over de dood?

Bibian: "Ja dat doen we. Ik kies er voor om niet bang te zijn dat ik dood zal gaan door kanker. Tijdens mijn lezingen zeg ik altijd als relativering dat alleen al in Europa elke dag vijfduizend geheel gezonde mensen die totaal niet met de dood bezig zijn het einde van de dag niet halen. Door een auto-ongeluk, hartfalen, moord, andere ongelukken. Dat zijn 1,8 miljoen mensen op jaarbasis. De dood ligt dus altijd op de loer en daarvoor zijn we ook niet bang."

Maude: "Ik zie de dood als een tussenstation. Vroeger op school had je proeven met kwik. Dan kon je een bolletje kwik uit het plasje halen dat zelfstandig een rondje werd en als je dat bolletje weer naar het plasje duwde, werd het weer opgenomen. Zo zie ik het leven, als iets dat altijd doorgaat. Leven is energie en gaat niet verloren."

Bibian: "Het ergste vind ik dat mijn zoon Julian door mij geen onbekommerde jeugd heeft. Tijdens mijn zwangerschap werd ik ziek; hij weet niet beter. Wel is het zo dat ik door de kanker meer heb nagedacht over wat nu eigenlijk echt belangrijk is in het leven. Soms vergeten mensen dat hè. Als je het afpelt tot de kern zijn het toch de kleine dingen die het leven mooi maken. De liefde voor mijn gezin, eten met elkaar, lol maken vormen herinneringen die zoveel meer waard zijn dan al het materiële. Als het zo zou zijn dat ik nog maar een paar maanden heb, wil ik er volle bak van genieten en niet van 'o-o-o, wat ben ik zielig.'"

Maude pinkt een traan weg. ■

BIBIAN:
'Ik ben nog helemaal niet klaar om te gaan'